

LÄRDOMAR FRÅN LIBERTARIANSK INVANDRINGSDEBATT

Av Benjamin Juhlin

En tidigare version av denna uppsats presenterades först inom ramen för Stureakademin. Jag vill tacka Petra Björk för de kommentarer som hon gav i samband med sin opposition. Alla eventuella fel som finns i uppsatsen är dock naturligtvis mina egna.

Innehåll

INLEDNING	1
It usually begins with Murray Rothbard	1
Giganternas kamp	3
Vem är Hans-Hermann Hoppe?	3
DISKUSSIONEN	5
Invandring i ett anarkokapitalistiskt samhälle.....	5
Invandring i ett statligt samhällssystem	6
INTRESSANTA SLUTSATSER.....	9
Utvandring.....	9
Frihandel ♥ fri invandring?	11
Välfärdsstaten och invandring.....	13
Subjektiv värdeteori	15
“Det är en principfråga!”	17
Mises-institutet versus Migro	19
AVSLUTNING.....	22
REFERENSER.....	
Böcker och artiklar.....	
Webbsidor	
LÄSNINGSREKOMMENDATIONER	

INLEDNING

Sedan 1990-talet har det pågått en intensiv debatt om invandring bland intellektuella libertarianer. Två läger med olika åsikter har i tjugo år trätt om vad som verkligen är den sanna libertarianska positionen i invandringsfrågan. Två av de största intellektuella i den moderna libertarianska rörelsen har stått emot varandra. Hans-Hermann Hoppe har argumenterat för en restriktiv invandring och Walter Block för fri invandring.

Syftet med denna text är inte att nå ett svar på frågan om vad den libertarianska positionen ska vara i invandringsfrågan. Det är en uppgift över min nuvarande tankeförmåga. Jag tänker istället för att bidra till diskussionen bara nyttja den skamlöst. Många stora tänkare har utan tabun diskuterat en svår fråga i tjugo år och det finns mycket man kan lära av diskussionen. Det kan också vara givande att förstå diskussionen och få en mer nyanserad bild av de libertarianska argumenten för de olika åsikterna. Förhoppningsvis kan det bidra till att fördjupa den invandringsdebatt som förs på svenska mellan liberaler och konservativa.

It usually begins with Murray Rothbard

Det var Murray Rothbard som under 1990-talet inledde den libertarianska invandringsdebatten. Rothbard var under den stora delen av sitt liv för fri invandring. Likt sin intellektuella förebild Ludwig von Mises såg han fri invandring som en liberal princip lika självklar som principen om frihandel. Människor har rätten att bestämma över sig själv och flytta var de vill. Fri invandring är ingenting annat än frihandel med arbetskraft istället för med varor. Alla invandringsbegränsningar innebär en kränkning av människans rätt att äga sin egen kropp.

När det libertarianska partiets kandidat till att bli USA:s president, Ed Clark, år 1980 antydde att fri invandring kanske inte borde införas direkt blev Rothbard rasande. Han kritiserade Clark för att ha lämnat den libertarianska positionen.¹ Det var ett så uppenbart avsteg att det inte ens behövde diskuteras.

Men Rothbard skulle ändra sig. Inte genom att överge den libertarianska positionen, utan istället genom att ifrågasätta vad den egentligen var. I artikeln *Nations by Consent: Decomposing the Nation-State*, som publicerades år 1994, förklarade Rothbard sin nya åsikt. I artikeln skriver han:

“Frågan om öppna gränser, eller fri invandring, har blivit ett accelererande problem för klassiska liberaler. I första hand på grund av att välfärdsstaten, i ökande grad, subventionerar invandrare att komma och ta emot permanent hjälp, och i andra hand på grund av att kulturella gränser har översvämmats i ökande grad. Jag började ompröva min syn på invandring när det, då Sovjetunionen kollapsade, blev tydligt att etniska ryssar hade uppmuntrats att flöda in i Estland och Lettland för att förstöra dessa folks kulturer och språk.

[...]

Emellertid blev det, när jag åter funderade kring invandring med utgångspunkt i den anarkokapitalistiska modellen, tydligt för mig att ett fullständigt privatiserat land inte alls skulle ha ”öppna gränser”. Om varje bit mark i ett land ägdes av någon person, grupp eller bolag, skulle det innebära att ingen invandrare skulle kunna komma in om de inte vore välkomna att komma in eller tillåtna att hyra eller köpa egendom. Ett fullständigt privatiserat land skulle vara så ”stängt” som de specifika invånarna och egendomsägarna önskar.”²

¹ Rothbard 1980.

² Översättning av Rothbard-institutet i Sverige, med några små redaktionella ändringar av mig själv.

Några månader senare dog Murray Rothbard. Kvar lämnades hans studenter med den nyväckta frågan om fri invandring verkligen var en libertariansk princip, och de skulle inte komma överens.³

Giganternas kamp

Walter Block och Hans-Hermann Hoppe är två av världens främsta libertarianska tänkare, om inte de främsta. Block har bidragit med många insikter till den libertarianska samhällsfilosofin rörande ämnena frivilligt slaveri, abort, negativ annektering och rättssituationen för statsanställda. Hoppe har ensam gett upphov till teorin om argumentationsetik, byggt den ekonomiska och sociologiska analysen av demokrati och monarki från grunden samt utvecklat den sociologiska förståelsen av beskattning. De har båda visat samma totala hänsynslöshet gentemot alla sorters tabun som Rothbard.

De respekterar båda varandra och hyllar ofta varandras verk och insikter. Men trots det och att de alltid hållit med varandra har de inte kunnat enas i frågan om invandring. Block har gått så långt att han beskrivit meningsskiljaktigheten som ett tecken på att den libertarianska samhällsfilosofin är ung och behöver utvecklas.

Vem är Hans-Hermann Hoppe?

Att det fortfarande är möjligt att bidra till den svenska invandringsdebatten bara genom att beskriva en utländsk debatt är förvånande. Anledningen till det beror nog

³ Inte bara Rothbards studenter i akademien påverkades av hans nyvunna insikter, utan även hans vän Ron Paul verkar ha fått sig en tankeställare. Det är ett ämne som kan undersökas noggrannare men om man jämför Ron Pauls intervjuer från hans presidentsvalskandidatur 1988 (se exempelvis Ron Paul on Immigration, Communism, and Drugs 1988) med den åsikt han hade i frågan under kandidaturerna 2008 och 2012 ser man att han inte alls är lika positiv till fri invandring som han var tidigare.

på att många bedömt vikten av debatten som ganska liten och därför låtit bli att läsa dessa verk. Många svenska liberaler verkar betrakta särskilt Hans-Hermann Hoppe som ointressant, vilket nog kan förklara varför så få har läst honom. Det kan därför vara behövt att förklara vem han är, inte för att det skulle ge hans argument någon auktoritet, utan för att det kan förklara varför han är relevant och varför han är mer värd att läsa än vem som helst som har lite åsikter om invandringspolitik.

Hans-Hermann Hoppe föddes i Peine i Västtyskland år 1949. Han doktorerade vid Göthe Universitetet under Jürgen Habermas och fick sin doktorstitel år 1974. År 1981 tog han sin habilitationstitel⁴ vid samma universitet. Han var mellan åren 1982 och 1986 "Heisenberg Research Fellow" på German National Science Foundation, vilket är en tjänst som ges till framstående tyska forskare med möjlighet att i framtiden erhålla en vetenskaplig ledarposition. Men under skrivandet av sin doktorsexamen hade han insett, i motsats till vad hans lärare trodde, att det inom den ekonomiska vetenskapen måste finnas kunskap som säger något om verkligheten men som samtidigt inte är härledd från erfarenheter. När han förstod att en framliden professor i USA vid namn Ludwig von Mises inte bara hade insett det tidigare, men också utvecklat hela systemet, blev han Misesian och flyttade till USA för att studera under Murray Rothbard. "I believed that Ludwig von Mises was *the man*, and because Murray Rothbard had completed the Misesian system, he too was *the man*."⁵

Under de nio år de arbetade tillsammans före Rothbards död var Rothbard ofta mycket imponerad av Hoppes artiklar och böcker. Om Hoppes argumentationsetik sa Rothbard att han hade under hela sitt liv haft den starkaste övertygelsen om att det inte var möjligt att göra det Hoppe hade gjort, men att det nu hade blivit bevisat att det var det.

⁴ En titel liknande docenttiteln.

⁵ Citerat ur mitt minne.

Efter Rothbards död har det varit Hoppe som har utvecklat de tankar Rothbard hade om invandring.

DISKUSSIONEN

Invandring i ett anarkokapitalistiskt samhälle

Walter Block och Hans-Hermann Hoppe är anhängare av libertarianismens yttersta form, anarkokapitalismen. Ideologin går från den libertarianska tanken om att aggressionsvåld alltid är fel till att förespråka att staten därför måste avvecklas. I dess ställe ska ett fritt samhälle resa sig, ett samhälle utan aggressionsvåld. Äganderätten kommer att vara en ledstjärna i detta samhälle. När du är fredad från aggressionsvåld äger du naturligt din kropp och frukterna av ditt arbete.

I ett fritt samhälle finns inga länder och begreppet invandring fyller en ganska begränsad funktion. Det finns antingen oägd mark eller privatägd mark. Den första kan vem som helst annektera genom att blanda sitt arbete med jorden enligt den Lockeanska idén om annektering. Den senare kan man bara vistas på om man äger egendomen eller om man har tillåtelse från egendomsägaren, på samma sätt som man i dagens samhälle kan vistas på privata tomter.

Sätts det upp ett stängsel runt dessa tomter innebär det ingen frihetsinskränkning, utan tvärtom ett skydd av friheten. Det skyddar egendomsägarens frihet och hennes rätt att äga sin egen kropp och frukterna av sitt arbete. Det kan bara beskrivas som ett uttryck för "våld" i meningen "försvarsvåld", självförsvar, och inte som aggressionsvåld, eftersom det inte kränker någons rättmätiga ägande av någonting.⁶

⁶ Anledningen till att libertarianer fäster så stor vikt vid äganderätt är att libertarianism i mångt och mycket är en ideologi som går ut på att minska antalet mellanmänskliga konflikter. Genom att se till att den som äger marken ej fick den genom att vinna en konflikt, utan annekterade den ostört,

I ett fritt samhälle är det svårt att avgöra vad som ska kallas ett fikabesök och vad som kallas invandring. Vad man kan veta med säkerhet är att äganderätten respekteras.

Allt detta är Walter Block och Hans-Hermann Hoppe helt överens om. Deras meningsskiljaktighet handlar inte alls om invandring i ett fritt samhälle. Block och Hoppe skiljer sig i invandringsfrågan först när de diskuterar utifrån antagandet om att det finns en stat.

Invandring i ett statligt samhällssystem

Det vanliga argumentet för fri invandring utgår ifrån att invandraren med sin invandring inte kränker någons äganderätt, ungefär som att hon anländer till en oägd mark. Invandring är inget permanent oinbjudet fikabesök på någons tomt, utan är snarare att jämföras med att någon flyttar ut till skogen. Hans-Hermann Hoppe invänder att det är någonting man inte längre kan föreställa sig.⁷ Det finns knappt någon mark som inte redan har blivit annekterad. När det sker invandring i ett statligt samhälle så innebär det alltså att staten låter människor besöka och bosätta sig på platser där de skulle ha behövt egendomsägarens tillstånd, utan att ha det, bara för att staten "å egendomsägarens vägnar" gett ett tillstånd.

"Det kan finnas leveranser (av invandrare) utan välkomnande inhemska mottagare. I detta fall är invandrare utländska inkräktare och invandring är en

säkerställer man största möjliga samhällsharmoni. Om någon sedan försöker kränka personens äganderätt så nekar man detta. Det är den ursprunglige egendomsinnehavaren som bestämmer, oavsett omständigheter. Det spelar ingen roll hur goda skäl den som gör anspråk på den har. Det är anledningen till att libertarianer är emot all typ av aggressionsvåldsbaserad fördelningspolitik, oavsett hur godhjärtad dess anhängare menar att den är. Läs gärna Murray Rothbards bok *Man, Economy, and State* för ett bättre försvar av äganderätten.

⁷ Hoppe (2001:139).

invasionshandling. En av regeringens grundläggande funktioner skulle vara att skydda mot utländsk invasion och hindra utländska inkräktare. Precis för att göra detta och utsätta invandrare för samma krav som ställs på importvaror (av att vara inbjuden av en redan boende) kan en regering inte rättmätigt tillåta den typ av fri invandring som de flesta frihandlare argumenterar för.”⁸

Av citatet framgår det tydligt att argumentet inte är ett generellt mot invandring, utan bara mot fri invandring. Problemet med fri invandring är att det då också förekommer oönskad invandring. På samma sätt som ett oönskat fikabesök inte skulle vara tillåtet i ett fritt samhälle skulle även oönskad invandring vara det. Hoppe menar att även om man tvingats leva i ett samhälle med stat bör det, i den mån det är möjligt, anpassas till hur ett fritt samhälle skulle ha sett ut.

Walter Block börjar sitt svar till Hans-Hermann Hoppe med att beskriva vad frågan handlar om. För libertarianen handlar allt om huruvida fri invandring innebär en aggression mot egendomsägare, inte om huruvida man med pragmatiska glasögon kan finna invandring bra ibland eller dåligt ibland. Libertarianen måste vara konsekvent, antingen är fri invandring en aggression mot egendomsägaren och ska då inte vara tillåtet, eller så är det inte en aggression och det ska då vara tillåtet.⁹

Han går därefter vidare till att ifrågasätta Hoppes argument. Han undrar om det finns en rimlig teoretisk grund för att hävda att ett statligt samhälle borde anpassas till ett hypotetiskt fritt samhälle.¹⁰ Skulle positionen tillämpas i ett flertal ytterligare frågor skulle man, för libertarianen, nå helt absurda resultat. System med skolpeng,

⁸ Hoppe (2001:161). Språkbruket med ord som "leveranser" av invandrare beror på att han jämför argumenten för fri invandring med de för frihandel, ett ämne vi kommer till senare.

⁹ Block (1998:169).

¹⁰ Det är förvisso Block & Gregory (2007:181) och inte Hoppe som påpekar det, men det är ändå en korrekt iakttagelse.

medborgarlön och sådant skulle behöva förordas, eftersom det iallafall är "näst-bäst".¹¹

Han menar dessutom att det inte är uppenbart att man i ett fritt samhälle skulle ha mindre invandring. Det skulle i många fall ske invandring, om än genom att invandraren betalat för att släppas in.

För att framföra ytterligare en poäng jämför Block det hela med en bråkmakare som stör i ett offentligt bibliotek. I ett fritt samhälle så skulle man antingen lyssna till resterande biblioteksbesökare eller till bråkmakaren för att avgöra vem som ska skickas ut. Men det beror på vem som äger biblioteket, och det går inte att säga säkert i ett statligt samhälle. Enligt honom är ett offentligt bibliotek att jämföra med icke-annekterad mark, då man inte kan äga någonting man inte kontrollerar.¹² Och det går därför inte att tillämpa samma lösning som i ett fritt samhälle.

Hoppes åsikt i biblioteksfrågan är att det viktiga är vem som har den *legitima* rätten att äga biblioteket, och att det är skattebetalarna. Därför är det i fallet med invandring skattebetalarna som är de rättmätiga ägarna av all mark som annekterats, även om de inte kontrollerar den.

Vad Hoppe skulle sagt i frågan om att invandring ändå skulle ske i ett fritt samhälle vet jag inte. Men jag antar att han skulle peka på att priset skulle vara väldigt högt och att frihandel tenderar att sänka behovet av fri invandring.¹³

Diskussionen kokar alltså ner till frågan om det är libertarianskt att försöka anpassa ett statligt samhälle till ett fritt sådant, och hur ett sådant skulle ha kunnat se ut. Den

¹¹ Block (1998:180)

¹² Block (1998:180-181).

¹³ Hoppe (1998:224). Där förklarar han att relationen mellan de två fenomenen är omvänd, desto mer du har av det ena desto mindre behövs av det andra.

beror även på vilken karaktär statlig egendom har, om den är att betrakta som 'oägd' eller som skattebetalarnas privata egendom. Det är svåra frågor att lösa och de beror på huruvida man kan lösa ett flertal andra trätöfrågor för den libertarianska samhällsfilosofin. Vilken tur att det inte är denna uppsats uppgift att finna en lösning på dessa frågor!

INTRESSANTA SLUTSATSER

I deras diskussion om invandring har de vidrört ett flertal olika punkter som inte direkt rör frågan om den fria invandringens vara eller icke vara. Dessa ska vi nu extrahera och kontrastera mot den svenska debatten.

Utvandring

Båda parter har i diskussion om frågan alltid skiljt på invandring och utvandring. Walter Block är till och med så analytiskt distinkt att han avhandlar invandring, själva vandringsprocessen som pågår mellan att man vandrar ut och att man vandrar in, och utvandring helt avskilt från varandra.¹⁴

Eftersom invandring och utvandring är två helt olika företeelser finns det goda skäl att skilja dem åt när man ska förstå dem. Om man klumpar ihop dem i den stora kategorin 'migration' missar man saker. Trots att de ofta sker samtidigt, det är svårt att utvandra utan att ha något ställe att invandra till, är det viktigt att skilja dem åt för att svara på frågan om fri invandring bör tillåtas. Det är nämligen fullt möjligt för en enskild stat att ha en begränsad invandring och fri utvandring, även om det såklart inte skulle bli särskilt mycket in- eller utvandring om alla stater tillämpade den politiken.

¹⁴ Block (1998:170-175).

När det väl kommer till själva frågan råder det konsensus om att all utvandring ska vara tillåten. Walter Block noterar att det som gör slaveri till slaveri är en sorts begränsning av utvandringen, och varje libertarian därför måste motsätta sig alla försök till begränsning av utvandringen. Karl-Oscar och Kristina hade alltså kunnat fly även ett libertarianskt samhälle.

Tittar man på den svenska debatten är det väldigt svårt att upptäcka någon analytisk distinktion mellan in- och utvandring. Fenomenen behandlas ofta gemensamt. Det syns bland annat i boken *Migrationens kraft: Därför behöver vi öppna gränser* skriven av debattörerna Fredrik Segerfeldt och Johan Norberg och utgiven av den migrationsvänliga tankesmedjan Migro. I boken behandlas invandring och utvandring konsekvent under samma paraply, som en del av det bredare fenomenet "migration." Argumenten som förs fram är alltid för rätten att migrera och att röra sig fritt, inte för invandring eller för utvandring specifikt. Det skrivs bland annat att "[a]lla som värderar människans frihet borde se fri rörlighet som en central princip"¹⁵ och "[a]tt hindra människor från att röra sig fritt är en oerhörd begränsning av hennes möjlighet att utforma sitt liv som hon vill."¹⁶ Utan att ta ställning till giltigheten i dessa påståenden kan man iallafall säga att man med det perspektivet missar viktiga insikter i frågan och kommer att få det svårare att förstå alla sorters positioner som inte behandlar in- och utvandring på samma sätt.

I antologin "Ett öppnare Sverige", också den utgiven av Migro, skriver Grön Ungdoms språkrör Magda Rasmusson om hur "makthavare försökt reglera hur människor rör sig, genom allt ifrån fysiska murar, som i dåtidens Berlin, till dagens övervakningsrobotar som finns i Libyen."¹⁷ Detta är två exempel på begränsningar av

¹⁵ Norberg & Segerfeldt (2012:18).

¹⁶ Norberg & Segerfeldt (2012:27).

¹⁷ Rasmusson (2014:11).

utvandring, men de behandlas som begränsningar av en allmän rörelsefrihet och ställs senare bredvid flygplatsers rigorösa säkerhetskontroller, vilket snarare är ett exempel på invandringsbegränsningar.

I exemplet ovan nämndes muren i Berlin och den är ett återkommande exempel när invandring och utvandring behandlas gemensamt. Den liberala ledarskribenten Svend Dahl skrev en gång en hel text om likheterna mellan dagens invandringspolitik och Berlinmuren.

” Under Berlinmurens 28 år dog 136 personer när de försökte fly till väst. De sista så sent som på våren innan muren föll. På samma sätt har dagens murar ett mänskligt, och betydligt högre, pris. Hittills i år har över 3000 flyktingar drunknat i Medelhavet när de försökt ta sig till Europa.”¹⁸

Denna tendens har blivit så förhärskande i Sverige att tankesmedjan FORES har en sajt som handlar om invandring, vilket de själva insett eftersom de har en ständigt närvarande infobubbla som heter ”fakta om invandring”, men trots det kallas sidan Migrationsinfo.

Det finns ett positivt föredöme och det ges av Regeringens hemsida om olika myter om invandring. Den har rubriken ”Vanliga påståenden om invandring.” Svårare än så behöver det inte vara.

Frihandel ♥ fri invandring?

Många av de som är för fri invandring är också för frihandel. Fritt som fritt, ungefär. Argumenten som används är liknande och vädjar till människors rätt att bestämma

¹⁸ Dahl (2014).

över sig själva.¹⁹ Många tror, likt Rothbard gjorde, att fri invandring bara är frihandel med arbetskraft istället för med varor.

Denna föreställning ifrågasattes först av Hans-Hermann Hoppe. I en artikel av Walter Block och Anthony Gregory då de ska visa på sin respekt för Hoppe lyfter de fram det som intressant, och menar att ingen annan än Hoppe hade kunnat tänka dessa tankar.

Hoppe beskriver först vad frihandel är. Frihandel innebär att en person får skicka en vara till en annan person. I och med att den första personen skickar varan, ofta i utbyte för pengar, och att den andra personen tar emot varan så har ett frivilligt utbyte skett. Skulle det inte finnas möjlighet att genomföra ett utbyte båda tjänar på, exempelvis för att den som skickar varan vill ha mer pengar än vad den som skulle få varan vill ge, skulle det inte ske något.

Med fri invandring är det helt annorlunda. Det finns ingen vara, utan det finns enbart en invandrare och en mottagare. Men för att invandringen ska ske i ett system med fri invandring krävs det inget godkännande från mottagaren, utan det räcker enbart med invandrarens, "skickarens", godkännande. Det är alltså väsensskilt från frihandel där det krävs godkännande av båda parter.

Skillnaden beror på att frivilliga utbyten bara kan ske när båda parter tjänar på det, medan invandring kan ske även om det enbart är invandraren som tjänar på det.

¹⁹ På Openborders sida "Trade and Immigration" sammanfattas de vanligaste argumenten för att fri invandring och frihandel hör ihop. För ett svenskt exempel då dessa företeelser slås ihop rekommenderar jag Maria Ludvigssons text "När redaktören talar om för oss vad det är att vara liberal". Där skriver Ludvigsson: "I såväl integrationspolitiska som andra sakpolitiska sammanhang är det några centrala frågor som liberaler gillar. Det är exempelvis social rörlighet över alla tänkbara gränser och fri geografisk rörlighet för såväl människor som varor och kapital. Det har följaktligen också alltid varit liberala krafter som rivit murar, avskaffat handelshinder, drivit genom frihandel, öppnat tidigare slutna marknader och värnat fri migration."

Välfärdsstaten och invandring

Den svenska invandringsdebatten på högerflanken har huvudsakligen förts mellan en sida vi kan kalla konservativ och en vi kan kalla liberal.²⁰ De liberala har argumenterat för fri invandring medan den konservativa sidan stått för en restriktiv invandring. Men de konservativas argument skiljer sig mycket från de libertarianer som är för en restriktiv invandring.

Den vanligaste invändningen från den konservativa sidan är att fri invandring är inkompatibel med välfärdsstaten och att det därför inte ska tillåtas. Argumentet går ungefär ut på att en hög invandring till en välfärdsstat kommer leda till en stor belastning när människor med ett annat förhållande till sin plikt gentemot staten anländer till Sverige och väljer att inte arbeta. Problemen som följer av att man betalar människor för att inte arbeta kommer att leda till samhälleligt förfall. Med detta perspektiv i bakhuvudet kan man förstå det inlägg kristdemokraten Sara Skyttedal gjorde på DN Debatt där hon med hänvisning till en dåligt fungerande bostad- och arbetsmarknad, vilket orsakats av regleringar, hävdade att man måste diskutera en gräns för flyktingmottagandet.

Med tanke på att den konservativa tyska kanslern Otto von Bismarck är välfärdsstatens fader kanske det inte är så konstigt att konservativa försvarar välfärdsstaten. Men välfärdsstatens existens är inget bra argument för en restriktiv invandringspolitik.

Som både Hans-Hermann Hoppe²¹ och Walter Block, och även många svenska liberaler påpekat, är det snarare ett argument mot välfärdsstaten än mot

²⁰ Invandringsdebatten är väldigt uppdelande för den svenska borgerligheten. Är du för en reglerad invandring är du antagligen konservativ och om du är för en fri invandring är du antagligen liberal.

²¹ "Det skulle också vara fel att motsätta sig det ovan presenterade argumentet för fri invandring genom att peka ut att invandring på grund av välfärdsstaten, i en stor utsträckning har blivit

invandringen. Att välfärdsstaten snedvrider incitament och belönar de som inte bidrar till samhället är ett problem med välfärdsstaten och det löses genom att man avskaffar välfärdsstaten, det har ingen direkt koppling till invandring.

Men utan att hävda att välfärdsstatens överlägsenhet gentemot invandringen kan man studera de möjliga konsekvenserna när de två kombineras. Hans-Hermann Hoppe skriver följande om vad som antagligen skulle hända:

“Anta att USA, eller ännu hellre Schweiz, deklarerade att det inte längre skulle finnas några gränskontroller och att alla som skulle ha råd med resan skulle få komma in, och att man som boende skulle ha rätt till alla “normala” inhemska välfärdsstöd.

Finns det något tvivel om de förödande konsekvenserna ett sådant experiment skulle ha? USA, och Schweiz ännu snabbare, som redan är försvagade av protektionism och välfärdsstaten, skulle invaderas av miljontals invandrare från tredje världen.

Välfärdskostnader skulle stiga till skyhöga nivåer och den kvävda ekonomin skulle upplösas och kollapsa samtidigt som den kapitalstock som sparats och ärvts från förfäder, plundrades. Civilisationen skulle försvinna från USA och Schweiz, på samma sätt som den en gång försvann från Grekland och Rom.”²²

Walter Block formulerar sig försiktigare men budskapet är ungefär detsamma:

“[A]nta att obegränsad invandring tillåts samtidigt som minimilöner, fackförbund, välfärd och en mjuk lagstiftning mot kriminella fortfarande råder i värdlandet. Då skulle man mycket väl kunna hävda att värdlandet skulle uppleva öka kriminalitet, välfärdsberoende och arbetslöshet. En öppenhetspolitik skulle inte innebära ökad ekonomisk frihet, men påtvingad integration med alla världens avskum som har tillräckligt mycket pengar för att nå våra stränder.”²³

invandring av välfärdsnyttjare, som till och med om USA, till exempel, är under hennes optimala befolkningsmängd, inte ökar men snarare minskar den genomsnittliga levnadsstandarden. För det är inte ett argument mot invandring, utan mot välfärdsstaten.” skriver Hoppe (2002:75).

²² Hoppe (2001:159).

²³ Block (1998:179).

Subjektiv värdeteori

Österrikisk ekonomi och libertarianism har länge varit tätt knutna till varandra.²⁴ En av den österrikiska skolans mest centrala lärosatser är att värde är subjektivt. Det är enbart en individ som kan avgöra vad hon själv värderar mest, det kan ingen göra åt henne.

Av världens subjektiva karaktär följer att alla försök att mäta objektiva värden såsom BNP är ganska meningslösa. De säger ingenting intressant om den verkliga världen eller om ekonomin.

Det gäller även för invandringsfrågan. Hoppe förklarar det såhär:

“[O]m det var så att ens realinkomst skulle stiga tack vare invandring så följer det inte att invandring måste anses var “gott”, då materiellt välstånd inte är det enda som räknas. Snarare är det så att vad som utgör “välfärd” och “välstånd” är subjektivt och att man skulle kunna föredra en lägre materiell levnadsstandard och ett större avstånd från vissa människor än en högre materiell levnadsstandard och ett kortare avstånd.”²⁵

Låt oss använda ett exempel för att förklara. Joey äger ett stort landområde. Margit vill invandra dit. Ett antal ekonomer bestämmer sig för att de ska undersöka de ekonomiska konsekvenserna av det. Efter ett tag kommer de fram till att Margits produktivitet är så hög att hon kan bidra med fler varor till området än vad hon kommer att kosta. De menar då att de ekonomiska konsekvenserna är positiva och att Joey skulle tjäna på att släppa in Margit. Men det de helt har glömt bort är att

²⁴ Österrikisk ekonomi är givetvis värdefritt, men många libertarianer nyttjar insikter dragna därifrån för att förstå världen och konstruera giltiga argument.

²⁵ Hoppe (1998:224).

Joeys värdering är subjektiv, och att hon lika gärna skulle kunna värdera ensamheten på sin egendom högre än all typ av produktivitet Margit kan bidra med. I så fall skulle Joey förlora på att ta in Margit, inte i materiell rikedom, men väl i hennes upplevda tillfredsställelse.

När vanliga nationalekonomer och debattörer ska undersöka invandringens ekonomiska effekter glömmer de ofta bort den subjektiva värdeteorin.

Under början av 2013 ägde en hätsk debatt rum mellan den konservativa nationalekonomen Tino Sanandaji och liberalerna Johan Norberg och Fredrik Segerfeldt om invandringens ekonomiska effekter på ett lands ekonomi (BNP). Sanandaji kritiserade Norbergs och Segerfeldts bok och menade att deras selektion av fakta var slarvig, och att deras slutsatser således inte stämde. Enligt Sanandaji pekade faktauppgifterna på att invandringens ekonomiska effekter var negativa. Det var början på ett långt replikskifte mellan författarna och Sanandaji. De kunde inte nå konsensus om vilka faktauppgifter som verkligen stämde och vilka nationalekonomer som hade tyckt vad.

På Fores sajt Migrationsinfo kan vi läsa följande om följderna av en ökad fri rörlighet "Tillväxten i hela EU-området gynnas av den ökade fria rörligheten. Beräkningar visar att den första utvidgningen har lett till en ökning av BNP med 0,17% på kort sikt och 0,28% på lång sikt och den andra med en ökning på 0,15% på kort sikt och 0,27% på lång sikt."

Men det här är ointressant! Det intressanta ur ett ekonomiskt perspektiv är vad människor tycker, inte någon BNP-siffra hit eller dit. Ingen expert kan hitta någon faktauppgift som gör att han bättre kan räkna ut för Joey vad som är bäst än vad hon kan göra själv. Denna insikt ges av den subjektiva värdeteorin och det är en insikt som måste genomsyra alla våra ekonomiska undersökningar för att man ska kunna

nå korrekta slutsatser. Allt för många debatter om invandringens ekonomiska konsekvenser har plågats av frånvaron den subjektiva värdeteorins frånvaro.

“Det är en principfråga!”

I Gustav Fridolins almedalstal från år 2013 kommenterade han frågan om invandring på ett väldigt vanligt sätt.

“Jag är övertygad om att det samhälle skrumpnar ihop som försöker stänga ute människor som flyr eller vill flytta. Jag har goda nationalekonomiska argument på min sida. Men min antirasism växer inte ur nationalekonomin, nationalekonomin ger stöd åt min antirasism.”

Enligt honom visade nationalekonomin att han hade rätt, men det spelar ingen roll för han hade ändå varit för invandring. Varför man ens ska bry sig om det ekonomiska kan man fråga då, men det är ett annat ämne. Det är iallafall en vanlig inställning och någonting många liberala förespråkare för fri invandring hävdar. Men principerna de lutar sig på är olika och skiljer sig mycket från de principer som libertarianska invandringsförespråkare och motståndare utgår ifrån.

Av referatet av den libertarianska invandringsdebatten ovan såg vi att principen det diskuteras kring är äganderätten. Walter Block menar att invandringsbegränsningar är en kränkning av äganderätten, och han är därför för fri invandring, och Hans-Hermann Hoppe tycker tvärtom. Det är äganderätten som är den centrala principen för debatten.

I svensk debatt är det annorlunda. För den stora delen av vänstern handlar det om solidaritet och man använder samma argument som för välfärdsstaten. Ibland använder sig liberaler av argumentet, såsom tankesmedjan Fores vice vd Andreas Bergström som i en debattartikel skrev: “Nu är fler människor på flykt än sedan

andra världskriget. Många klagar över att det kommer för många hit, samtidigt som Turkiet senaste helgen fick ta emot fler flyktingar än vad Sverige gör på flera år. Sverige bör fortsätta med en solidarisk flyktingpolitik[.]” Men eftersom argumentet skulle kunna användas för att rättfärdiga hur mycket statsintervention i samhällslivet som helst kan vi med ett fokus på libertarianism, liberalism och konservatism ignorera det.

Vi kan istället återkomma till boken *Migrationens kraft* ytterligare en gång, som är intressant för att den är skriven av liberaler. Här lyfts migration fram som någonting naturligt, som någonting som människor alltid har gjort. Migrationen beskrivs också som någonting som har ett egenvärde. Författarna skriver att de “vill se mycket mer migration än idag.” Det centrala är hyllandet av migrationsprocessen, även om vänsterns solidaritetsargument finns med i bakgrunden. Detta är inga direkt felaktiga åsikter. Man kan givetvis tycka att människor som lämnar sina hem är det bästa som finns och någonting vackrare än Monets målningar, men det är snarare ett subjektivt värdeomdöme än ett argument för fri invandring.

Trots allt detta finns det faktiskt ett ljus i mörkret, och det kommer från Dagens Nyheter. I en kolumn i DN den 28 september 2013 med rubriken “I vardagsrummens Sverige” argumenterar Lena Andersson för att fri invandring följer naturligt ur den liberala tanken om äganderätt.

“Då hela min argumentation för fri migration utgår från rätten till privat ägande, vilken härrör ur människans ägande av sig själv och bland annat får till följd friheten att stänga om både sin kropp och sitt vardagsrum, är kommentaren värd att begrunda. Uppenbarligen bygger den på tanken att man äger landet man är medborgare i på samma sätt som man äger sin bostad.

[...]

Analogin mellan migration och mitt vardagsrum är alltså väl funnen och lägger frågan där den hör hemma, hos vardagsrummets ägare, inte hos kollektivet. Jag har rätt att stänga om mig men lika stor är min rätt att öppna. Ingen annan än de enskilda parterna avgör. Även gällande migrationen borde det vara svårt att hävda något annat.”

Ansatsen är uppfriskande och hennes slutsatser är intresseväckande. Skulle Andersson fortsätta lite längre skulle hon nå den anarkokapitalistiska positionen och då finna sig funderades lite mer vid frågan om äganderätten förordar att vardagsrummet är stängt eller öppet. Oavsett vad man anser om hennes slutsatser är det en text som går rakt på den verkligt liberala frågan. Det är äganderättsprincipen diskussionen borde handla om!

Mises-institutet versus Migro

Det fördes under 2013 en annan diskussion om invandring som ibland innehöll äganderättsperspektivet. Det var representanter från Ludwig von Mises-institutet i Sverige och Migro som stångades med varandra om huruvida fri invandring var bra.²⁶ Men det var en ganska dålig debatt, någonting som mer påminde om ett bråk och innehöll ett stort antal missförstånd.

Ett av de första missförstånden skedde som en konsekvens av att Mises-institutet är stenhårda subjektivister. När Migro pratade om objektiva siffror som BNP, vilket jag tagit upp tidigare, så tyckte Mises-institutet att det var så knasigt att de ironiserade över det. De formulerade själva ihop några förslag som svar på ett av Migros blogginlägg om att det finns miljardbelopp att tjäna på migration.

²⁶ För att inte undanhålla någon information bör det nämnas att författaren av denna text jobbat och jobbar tillsammans med Mises-institutet men inte deltog i denna debatt.

“Vi har själva många idéer på hur vi kan tjäna MILJARDER:

- Staten kan utöka arbetslinjen till att inte bara gälla fäder och mödrar utan även alla barn över 3 år.
- Staten kan ta 23,9 procent av svenskarnas överflöd och lyxkonsumtion och sälja på export.
- Staten kan ge alla svenskar 94 procent mer pengar
- Alla svenskar som har två njurar bör erbjudas 5,000 kronor för att sälja den vänstra till en nyinrättad donationsmyndighet, som säljer den vidare till rika amerikaner för marknadspris (den som inte säljer får alla mammadagar konverterade till pappadagar).

Vi har räknat ut att vi skulle tjäna 2527,3 miljarder om vi genomför dessa små justeringar i svenskarnas vardag. Dessutom skulle lyckoindex öka med 126 procent.”

Detta var kanske inte rätt sak att göra, eftersom att många på Migrosidan inte förstod att det var sarkasm.

En annan brist i debatten var att det var oklart vad man egentligen diskuterade.

Mises-institutet består av anarkokapitalister, så de ifrågasatte egentligen invandringsfenomenet i ett statligt samhälle på samma sätt som de ifrågasätter själva staten. Många uppfattade det som att Mises-institutet utgick från Hans-Hermann Hoppe, men de utgick snarare från en allmän libertariansk teori. Sådär skrev ordförande Joakim Fagerström och senior fellow Klaus Bernpaintner:

“Om du vill ge bort dina pengar så behöver du inte ha en majoritet som förespråkar det, det enda du behöver är din frihet att göra det. Det är fritt fram för dig att vara en god människa, att kläda den nakna, skänka pengar till behövande, att ge invandrare mat och bostad. Men det är INTE liberalt att tvinga andra att göra det.”

När Migro genom skribenten Alexander Funcke sen skulle svara visade det sig att det kan vara svårt att förstå den libertarianska invandringsdiskussionen. "Walter Block och Anthony Gregory är andra röster för fri rörlighet ur von Mises-camp:et. Min poäng var helt enkelt att när man ska transponera Rothbard på dagens realpolitik kan man nå lite olika slutsatser angående migration."²⁷

Funckes kommentar ger uttryck för en felaktig uppfattning. Skillnaden mellan Walter Block och Murray Rothbard är inte "realpolitisk", utan principiell. Det är som vi upprepat så många gånger en fråga om huruvida invandring är aggression eller inte. Som Walter Block själv skriver kan inte libertarianen vara pragmatisk. Han måste satsa alla sina marker och hänge sig fullt ut någonting. För libertarianen finns det inget realpolitiskt mellanting.

Walter Block är dessutom en dålig auktoritet att hänvisa till för de sifferintresserade invandringsförespråkarna. Block försvarar invandring ur ett äganderättsperspektiv, och om man mest är intresserad av BNP-siffror är det svårt att förstå varför man skulle tycka om Block. Man vinner trots allt inte en diskussion genom att nämna flest tänkare som ställer sig bakom samma åsikt som man själv gör.

²⁷ Jag måste erkänna att jag aldrig hört ordet transponera förut, men efter att ha läst på förstår jag att transponera innebär att man tar musik och flyttar den till en annan tonart. I sammanhanget har alltså ordet samma betydelse som ordet överföra.

AVSLUTNING

En gång besökte några svenska liberaler en libertariansk konferens nere i Tyskland. Efter att ha hört en föreläsning av Hans-Hermann Hoppe blev de bedda att utvärdera föreläsningen. En av dessa svenskar ritade då ett hakkors på utvärderingsbladet för att visa vad han tyckte att Hoppe var.

Jag hoppas att jag visat att frågan är mer komplex än så. Hans-Hermann Hoppe är ingen nationalsocialist, och Walter Block är ingen vänsterhippie. Båda är de libertarianer som i denna fråga har respekt för varandra, men ändå olika uppfattningar.

Det vi kan ta med oss från deras diskussion är att vi när vi diskuterar "invandringens ekonomiska konsekvenser" måste minnas att värde är subjektivt. Bara den enskilda människan kan veta vad för grannar hon önskar. Vi måste också komma ihåg att för libertarianen, och för liberalen, så är det viktiga frågan om äganderätt. Om fri invandring är förenlig med äganderätten ska den tillåtas fullt ut, och annars ska den inte tillämpas. Slutligen kan man också fundera på om kopplingen mellan fri invandring och frihandel är så nära som den vanligen beskrivits.

REFERENSER

Böcker och artiklar

Block, Walter (1998), A Libertarian Case For Free Immigration. *Journal of Libertarian Studies* 13:2 (Summer 1998): 167–186.

Block, Walter & Grigory, Anthony (2007), On Immigration: Reply To Hoppe. *Journal of Libertarian Studies* Volume 21, No. 3 (Fall 2007): 25–42.

Hoppe, Hans-Hermann (1998), The Case For Free Trade And Restricted Immigration. *Journal of Libertarian Studies* 13:2 (Summer 1998): 221-233.

Hoppe, Hans-Hermann (2001), *Democracy: The God That Failed*. New Jersey: Transaction Publishers.

Hoppe, Hans-Hermann (2002), Natural Order, The State, and The Immigration Problem. *Journal of Libertarian Studies* Volume 16, no. 1 (Winter 2002), s. 75–97.

Norberg, Johan & Segerfeldt, Fredrik (2012), *Migrationens kraft: därför behöver vi öppna gränser*. Stockholm: Hydra förlag.

Rasmusson, Magda (2014), *Ett öppnare Sverige*, red Reh binder, Caspian.

<<http://migro.se/wp-content/uploads/2014/09/Ett-%C3%B6ppnare-Sverige.pdf>>

Rothbard, Murray (1980), The Clark Campaign: Never Again. *The Libertarian Forum*.

<https://mises.org/journals/lf/1980/1980_09-12.pdf>

Rothbard, Murray (1994), Nations By Consent: Decomposing The Nation State.
Journal of Libertarian Studies 11:1 (FALL 1984) 1-10. 1994 Center for Libertarian
Studies

Rothbard, Murray (2001 [1962]), *Man, Economy, and State*. Auburn: Ludwig von Mises
Institute.

Webbsidor

“I vardagsrummens Sverige” av Lena Andersson

<<http://www.dn.se/ledare/kolumner/i-vardagsrummens-sverige/>>

“Fler siffror om det vi vet förändringar ingenting” av Andreas Bergström

<[http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/fler-siffror-om-det-vi-vet-forandrar-
inget_3951600.svd](http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/fler-siffror-om-det-vi-vet-forandrar-
inget_3951600.svd)>

“Muren och dess försvarare” av Svend Dahl

<<http://www.helahalsingland.se/opinion/ledare/muren-och-dess-forsvarare>>

“Migro.se, det icke-liberala manifestet” av Joakim Fagerström och Klaus

Bernpaintner

<<http://www.mises.se/2012/08/06/migro-se-det-icke-liberala-manifestet/>>

“Gustav Fridolins tal i Almedalen 2013”

<<http://www.mp.se/just-nu/gustav-fridolins-tal-i-almedalen>>

“När redaktörn talar om för oss vad det är att vara liberal” av Maria Ludvigsson

<[http://blog.svd.se/ledarbloggen/2014/11/14/nar-redaktorn-talar-om-for-oss-vad-det-
ar-att-vara-liberal/](http://blog.svd.se/ledarbloggen/2014/11/14/nar-redaktorn-talar-om-for-oss-vad-det-
ar-att-vara-liberal/)>

“Öka migrationen - miljardbelopp att tjäna!” av Jacob Lundberg

<<http://migro.se/oka-migrationen-miljardbelopp-att-tjana/>>

Migrationsinfo.se

<www.migrationsinfo.se>

“Snedvriden bild av invandringen” av Johan Norberg och Fredrik Segerfeldt

<http://www.dn.se/debatt/snedvriden-bild-av-invandringen/>

“Immigration and Trade”. Open Borders

<<http://openborders.info/immigration-and-trade/>>

Ron Paul on Immigration, Communism, and Drugs (1988)

<<https://www.youtube.com/watch?v=E25UHyXMpSw>>

“Oseriös debattbok bakom förslaget om fri invandring” av Tino Sanandaji

<<http://www.dn.se/debatt/oserios-debattbok-bakom-forslaget-om-fri-invandring/>>

LÄSNINGSREKOMMENDATIONER

Ifall att någon är intresserad av att sätta sig in i debatten skulle jag vilja rekommendera ett läsningsschema. Att bara sätta sig ner och googla kommer att få en att läsa igenom samma artiklar flera gånger eftersom de finns i flera olika böcker och tidskrifter.

Murray Rothbard började diskussionen med sin artikel *Nations by Consent: Decomposing the Nation-State*. Den finns översatt till svenska under namnet *Nationer genom samtycke: en analys av nationalstaten*. Efter det skrev Hans-Hermann Hoppe år 1995 artikeln "Free Immigration or Forced Integration", men jag har inte kunnat hitta den artikeln i sin originalform. Det finns artiklar med den rubriken och Hoppes namn publicerade på internet, men jag tror att dessa skulle kunna vara en kortare version. 1998 har Libertarian Journal har ett specialnummer om invandring. Hans-Hermann Hoppe bidrar med texten "The Case For Free Trade And Restricted Immigration" och Walter Block med "A Libertarian Case For Free Immigration". När Hans-Hermann Hoppe publicerar sin bok *Democracy: The God That Failed* har han med samma artiklar som han skrivit tidigare, men i en fotnot bemöts Walter Blocks text från 1998. När Walter Block 2007 skriver artikeln "On Immigration: Reply To Hoppe" så besvarar han innehållet i fotnoten.

Om någon känner för att fördjupa sig i debatten mellan Mises-institutet och Migro.se fördes den till största grad på Mises.se. Dels genom artiklar och dels i kommentarsfältet. Mig veterligen publicerades inte en enda artikel i debatten på Migro.se.